

МЦПД

Міжнародний
Центр
Перспективних
Досліджень

01001, Україна, м. Київ, вул. Інститутська, 14, офіс 10
Тел. (044) 279-88-23 | office@icps.kiev.ua | www.icps.com.ua

Inside Ukraine

20 березня 2015 року
№ 45

Зміст

Державні рішення	1
Можливість загострення ситуації на Донбасі	1
Офіцери вимагають змін у Генштабі	2
Затримка з призначенням голови Антикорупційного бюро	3
Економічна ситуація	5
Вплив нової програми МВФ на фінансову систему	5
Порятунок «Нафтогазу» як приклад антиреформ	7
Політична конкуренція	9
Передумови переформатування уряду	9
Потенційні конкуренти «Опозиційного блоку»	10

Державні рішення

Ігнорування бойовиками мінських домовленостей, концентрація їхніх збройних формувань по всій лінії фронту та необхідність символічної перемоги напередодні 9 травня свідчать про можливість загострення ситуації на Донбасі найближчими тижнями.

З огляду на це, критика бойових офіцерів з вимогою змін у роботі Генштабу, а саме оптимізації штатів, кар'єрного просування командирів, які проявили себе у бойових діях, покращення мотивації військових і підвищення

рівня дисципліни в армії, вимагає негайної реакції влади.

У той же час до завершення наближається проведення конкурсу на посаду голови Національного антикорупційного бюро. Хоча процес відбору був публічним і прозорим, зараз влада намагається вплинути на його результати, оскільки не вважає жодного із запропонованих кандидатів достатньо лояльним. Подібні підходи підбивають довіру до української влади як суспільства, так і іноземних партнерів.

Можливість загострення ситуації на Донбасі

Україна продовжує виконувати мінські домовленості в односторонньому порядку, в той час як дії бойовиків спрямовані на імітацію, а не на реальне відведення важкого озброєння. Про невиконання Мінськ-2 сепаратистами свідчить не лише захоплення Дебальцевого вже після початку режиму припинення вогню, але і ігнорування таких пунктів домовленостей, як відведення важкого озброєння протягом 14 днів після припинення вогню, неможливість

Бойовики імітують відведення важкого озброєння.

ОБСЄ використовувати безпілотники для верифікації цього процесу, обмін всіх заручників по принципу «всіх на всіх» протягом п'яти днів після відведення озброєння. За словами Президента Петра Порошенка, станом на 15 березня 2015 року бойовики порушували режим «тиші» понад 1100 разів.

Ці фактори свідчать про можливість загострення ситуації на Донбасі вже у найближчі тижні. Додатковими аргументами для подібного сценарію є:

- нарощення угруповань бойовиків по всій

- лінії фронту (за оцінками експертів, на Донбасі зараз налічується 35-40 тис. бойовиків, з яких до 10 тис. – російські військові);
- активні дії на Маріупольському, Донецькому та Луганському напрямках (часті обстріли Широкиного, Авдіївки та Станиці Луганської);
- продовження курсу Кремля на підвищення ставок у протистоянні із Заходом (пропагандистський фільм «Крим. Повернення на Батьківщину», наказ Володимира Путіна від 16 березня 2015 року привести у бойову готовність Північний флот та окремі з'єднання Західного округу);

Кремль продовжує підвищувати ставки у протистоянні із Заходом.

- пропагандистська важливість для Кремля символізму 70-ої річниці Дня перемоги;
- покращення умов для диверсійних дій з приходом весни (минулого року наявність зелених лісопосадок значно підвищили ефективність російських диверсантів на початку конфлікту).

Доказами початку втілення цього сценарію є нещодавній наступ проросійських бойовиків у Станиці Луганській, критика міністром закордонних справ РФ Сергієм Лавровим змін до закону «Про особливий порядок місцевого самоврядування в окремих районах Донецької і Луганської областей» і заяви прес-секретаря Президента РФ Дмитра Пескова про отримання від ДНР/ЛНР сигналів про небезпеку зриву мінських домовленостей.

Офіцери вимагають змін у Генштабі

Можливість відновлення повномасштабних бойових дій знову ставить питання про підвищення обороноздатності України й аналіз минулих помилок військового керівництва держави. Той факт, що за час АТО 65% українських втрат бронетехніки та 70% втрат артилерії були допущені в результаті утворення «котлів» під Ізвариним, Іловайськом і Дебальцевим, свідчить про вину передусім командування, а не власне військових підрозділів. Ці оточення також призвели до значних людських втрат – військова прокуратура нещодавно оприлюднила висновки, що в результаті «Іловайського котла» загинуло 360 українських військових, 180 – пропало безвісти, а понад 500 – було поранено. Більшість із цих втрат мали місце 29 серпня 2014 року, коли було дано наказ на відхід через коридор, запропонований російськими військовими.

Критику дій Генштабу висловлюють не тільки окремі громадські експерти, а безпосередні учасники бойових дій. 11 березня 2015 року у ЗМІ з'явилося інтерв'ю полковника Віктора Покуси, який аналізує прорахунки командування та надає рекомендації щодо їх уникнення в майбутньому. 12 березня 2015

Більшість техніки Україна втратила в результаті «котлів».

року було оприлюднено звернення до Президента керівників підрозділів, які виходили з оточення біля Дебальцевого та розповіли про самоусунення штабів від планування цієї операції.

Основними елементами цієї критики є некомпетентність Генштабу та оперативних штабів, погана кадрова робота щодо кар'єрного просування найталановитіших військових, відсутність системної мотивації серед військових залишатися в армії, несистемна робота військової прокуратури із забезпечення дисципліни у військах.

Офіцери акцентують увагу на некомпетентності Генштабу.

Військові штаби продовжують діяти за умовами мирного часу. Вони мають роздуті штати, заплутану структуру та занадто бюрократизовані процедури. Воєнне керівництво недостатньо використовує розвідку, погано володіє реальною обстановкою на місцях і часто віддає ініціативу сепаратистам.

Складна система управління пояснюється великою кількістю старших офіцерів, яких треба працевлаштувати на відповідних посадах. Відповідно до реформи Збройних сил, підтриманої Президентом, планується створити ще кілька штабів і збільшити кількість генеральських по-

сад зі 121 до 151. Бойові офіцери наголошують, що штат штабів потрібно зменшити у три-чотири рази, а їх співробітників перед призначенням відправляти на певний час у зону АТО, щоб вони зрозуміли специфіку бойових дій. Крім того, це повернуло б довіру солдат до керівництва Генштабу.

Іншим способом повернути довіру до штабів та збільшити їх ефективність є кар'єрне просування командирів, які довели свою ефективність у бойових діях. Важливо також активніше працювати з мобілізованими, призначення яких на керівні посади блокується через опір кадрових офіцерів.

Збільшення чисельності Збройних сил і їхнього морального духу безпосередньо пов'я-

Складна система управління пояснюється надмірною кількістю генералів в Україні.

зано з мотивацією, у тому числі фінансовою. Після року служби у зоні АТО багато підрозділів повертаються додому на демобілізацію. Необхідно використати ресурс цих офіцерів для передачі досвіду новобранцям, які тільки розпочали навчання на полігонах. Поки що влада обмежується лише адміністративними методами – президентська адміністрація пропонує зобов'язати демобілізованих служити у військовому резерві.

Офіцери висувають конкретні рекомендації, як покращити управління в армії. Військове керівництво держави проявить свою зрілість, якщо врахує подібні зауваження, а не намагатиметься заперечувати будь-яку критику.

Критику необхідно враховувати, а не заперечувати.

Затримка з призначенням голови Антикорупційного бюро

7 лютого 2015 року Петро Порошенко заявив, що голову Національного антикорупційного бюро (НАБ) буде призначено протягом наступного тижня. З того часу пройшло півтора місяця, але ім'я керівника нового відомства по боротьбі з корупцією так і не відомо. Причина цього – невпевненість Президента та Прем'єра у лояльності кандидатів, відібраних конкурсною комісією.

Конкурс на посаду голови НАБ став першим випадком у новітній українській історії, коли кандидатів у керівники одного з ключових державних органів відбирало журі з лідерів громадської думки, а сам процес базувався на принципах публічності та прозорості.

Конкурсна комісія складалася з дев'яти осіб, призначених Президентом, Прем'єром і парламентом. На конкурс подали заявки 200 кандидатів, з яких для проходження публічного інтерв'ю з однаковим набором питань було відібрано 21. З цієї кількості 6 березня 2015 року конкурсна комісія обрала чоти-

Відбір голови НАБ – на завершальному етапі

рьох кандидатів, з яких Президент зможе зробити остаточний вибір. Наразі ці кандидати проходять спеціальну перевірку документів, яку здійснює МВС, Мін'юст, МОЗ, Міносвіти та Державна фіскальна служба.

Найбільшу підтримку серед членів конкурсної комісії отримали Віктор Чумак, народний депутат від «Блоку Петра Порошенка» (БПП) та заступник голови комітету з питань запобігання і протидії корупції Верховної Ради (отримав сім голосів), Артем Ситник, адвокат і колишній співробітник кіровоградської прокуратури (шість голосів), Микола Сірий, экс-заступник голови Держпідприємництва та член Спілки адвокатів України (п'ять голосів), і Яків Варічев, адвокат і колишній слідчий Генпрокуратури УРСР (п'ять голосів).

Однак за останні два тижні були принаймні дві спроби української влади вплинути на перебіг конкурсу та розширити перелік кандидатів, з яких зможе зробити остаточний вибір Президент.

5 березня 2015 року депутати «Блоку Петра Порошенка» та «Народного фронту» зареє-

стрували законопроект № 2339, яким пропонується скасувати вікове обмеження на звільнення голови НАБ (65 років). Законопроект планується розглянути цього тижня. Якщо він отримає підтримку парламентської більшості, конкурс буде продовжено, і всі бажаючі отримають змогу подати документи протягом 14 днів. Член конкурсної комісії Джованні Кесслер вже заявив: «Спроби Верховної Ради змінити правила гри наприкінці конкурсу – це атака на незалежність рішення комісії».

За іншим сценарієм, з чотирьох кандидатів спеціальну перевірку, яка є формальною процедурою верифікації справжності документів, пройде лише один кандидат. Відповідно до антикорупційного законодавства, Президент має

отримати на вибір принаймні дві кандидатури. Таким чином, конкурсна комісія знову буде поставлена в умови, коли їй потрібно буде переглянути результати відбору.

Як для українського суспільства, так і для іноземних партнерів відбір голови НАБ є індикатором, чи українська влада всерйоз готова взятися за боротьбу з корупцією. Поки що процес відбору був надзвичайно публічним і прозорим. Будь-які спроби влади маніпулювати результатами відбору призведуть до зневіри у спроможності нинішньої влади провести хоч якісь реформи.

Втручання у відбір голови НАБ підбиває довіру до української влади у питанні реформ.

Економічна ситуація

Рішення МВФ виділити Україні кредит поки ніяк не вплинуло на курс гривні, проте воно може мати позитивні наслідки в середньостроковій перспективі. Поки що курс гривні утримується за рахунок ручного управління ринком з боку НБУ. Проте в середньостроковій перспективі отримані кошти можуть бути використані Нацбанком для валютних інтервенцій, які задовольнять відкладений попит на валюту. Важливий аспект програми співпраці – рекоменда-

ції МВФ з реформування фінансової системи загалом та банківського сектору зокрема.

Відсутність прогресу з комплексного реформування «Нафтогазу» посилює нестабільність на енергетичному ринку України і призводить до втрат бізнесу і населення. Влада намагається вирішувати газові проблеми посиленням фіскального тиску на підприємства галузі, скороченням опалювального сезону і надмірним підвищенням тарифів для домогосподарств.

Вплив нової програми МВФ на фінансову систему

Протягом останнього тижня торги на міжбанку коливаються в межах 22-23 грн. за дол. Основним чинником, який сприяв зміцненню курсу гривні, стали доволі жорсткі адміністративні обмеження з боку НБУ. Позбавлення банків можливості скуповувати валюту і зобов'язання експортерів продавати 75% валютної виручки, а також нові зміни в монетарній політиці змінили баланс попиту та пропозиції на валютному ринку.

Основна причина зміцнення гривні – адміністративні обмеження НБУ.

Зараз на ринку склалася ситуація, коли у імпортерів немає змоги купити валюту на суму понад 25 тис. євро без згоди регулятора. НБУ підтвердив тільки незначну частину заявок імпортерів, тим самим посиливши надлишок валютної пропозиції. Фактично спостерігається штучне стримування попиту на валюту. Зазначимо, що через нестабільність гривні і відсутність доступних альтернативних об'єктів накопичення й зберігання заощаджень іноземна валюта в Україні стала одним з основних інвестиційних інструментів, що й обумовлює підвищений попит на неї. В результаті

запроваджених адміністративних заходів надлишок валюти скуповував тільки НБУ, поповнивши свої резерви на 1 млрд дол.

Оголошений термін застосування адміністративних обмежень – три місяці з моменту введення. Проте керівництво НБУ не виключає можливості, що за умови стабілізації курсу адміністративні обмеження будуть скасовані достроково. Тим більше, на тимчасовому характері обмежень наполягає МВФ. У такій ситуації вкрай важливо, щоб причиною стабілізації курсу гривні були якісні зміни в структурі попиту та пропозиції на ринку і угамування панічних настроїв, а не виключно штучні обмеження на валютний попит, запроваджені НБУ.

Відкладений попит на валюту з боку імпортерів у випадку скасування адміністративних обмежень на валютному ринку може призвести до нової хвилі девальвації та відтоку капіталу з України. У такій ситуації кошти, отримані від МВФ, можуть допомогти втримати ситуацію під контролем НБУ – регулятор зможе вийти на ринок з валютними інтервенціями та вберегти курс гривні від різкої девальвації. Зазначимо, що з 5 млрд дол. першого траншу на поповнення золотовалютних резервів спрямовано 2,5 млрд дол. Можливість отримання нових траншів залежатиме від результатів планових перевірок представниками МВФ процесу реалізації рекомендованих реформ (виконання української стороною так званих структурних маяків).

Важливим фактором для динаміки курсу гривні є розвиток подій на сході. Теперішня стабілізація на валютному ринку також обумовлюється припиненням активних бойових дій на Донбасі. У випадку їх відновлення та масштабного наступу проросійських сил можливе загострення панічних настроїв в суспільстві, зростання ажіотажного попиту на валюту та різке падіння курсу гривні.

Позитивний довгостроковий вплив на розвиток банківського сектору, на відновлення довіри населення та бізнесу, а відтак і на стабільність вітчизняної валюти може мати реалізація рекомен-

дацій МВФ з реформування фінансового сектору. В першу чергу, МВФ очікує від НБУ більшої незалежності в діях від уряду, особливо в питаннях фінансування його видатків. Також НБУ чекає суттєва структурна трансформація.

Одне з ключових завдань – посилення банківського контролю. В рамках виконання вимог МВФ на початку березня був прийнятий закон про посилення відповідальності кінцевих бенефіціарів і топ-менеджерів банків. Закон, зокрема, передбачає можливість позбавлення їх волі на термін до п'яти років за доведення фінансової установи до неплатоспроможності з корисливих мотивів (наприклад, видачу інсайдерських кредитів). На даному етапі викликає сумніви можливість повноцінного застосування цього закону з огляду на рівень корупції та зловживань у фінансовій сфері. Зміни в регулюванні банківської системи також передбачають створення кредитного реєстру в межах НБУ, перехід банків на міжнародні стандарти фінансової звітності до середини нинішнього року, розробку до вересня 2015 року стратегії моніторингу державних банків.

Очікується проведення перевірки найкрупніших банків для визначення обсягів дорезервування та докапіталізації. Наразі НБУ дещо послабив контроль за банківською діяльністю у зв'язку з різкою девальвацією гривні. Необхідний обсяг для докапіталізації української банківської системи з врахуванням сьогоденного рівня девальвації може скласти близько 150-250 млрд грн.

Також банківську систему очікує подальша санація від проблемних фінансових установ. Для цього знадобиться законодавче удосконалення процедури санації, зокрема в питаннях реструктуризації проблемних кредитів, розвитку позасудових механізмів, імплементації меморандуму про реструктуризацію валютних іпотечних кредитів тощо.

Завдання НБУ – посилити банківський контроль.

Відкладений попит на валюту може спричинити нову хвилю девальвації.

Очікується подальша санація фінансового ринку.

Порятунок «Нафтогазу» як приклад антиреформ

Попри заяви уряду про необхідність підвищення економічної ефективності «Нафтогазу» і міжнародні зобов'язання з реформування енергетичної галузі держава продовжує вирішувати газову проблему посиленням фіскального тиску на підприємства галузі, скороченням опалювального сезону і надмірним підвищенням тарифів для населення.

Реформа «Нафтогазу» знову відтермінується.

Під час звіту про діяльність уряду в енергетичному секторі міністр Володимир Демчишин акцентував увагу на економії споживання газу як засобі скорочення виплат і висловив надію на узгодження умов стосовно так званого «літнього пакету» між Єврокомісією, Україною та РФ для вирішення проблем ціни та транзиту. Це вказує на ситуативний підхід до врегулювання стратегічних питань розвитку галузі та енергетичної безпеки.

Замість реструктуризації «Нафтогазу» відповідно до умов Третього енергетичного пакету ЄС, який передбачає позбавлення його монополії на видобуток, транспортування і постачання газу, запровадження нових підходів до підвищення рентабельності та оптимізації структури менеджменту компанії, уряд продовжує збільшувати фінансові вливання в компанію і її міжнародні борги.

Основним джерелом компенсації державних витрат мають стати надходження від збільшення ставок податків для газовидобувних компаній і підвищення тарифів для населення. В умовах економічної нестабільності та обмежених можливостей залучення позичкових коштів на внутрішньому ринку такий підхід є майже безпрограшним, адже як перші, так і другі є найбільш дисциплінованими платниками до держбюджету. Логіку такого рішення можна пояснити і прагненням до зменшення доходів рентабельних компаній на користь до-

Влада вирішує проблемами підвищенням податків для видобувників і тарифів для населення.

бробуту держави і доведення рівня тарифів до обґрунтованого.

Однак, невеликі компанії позбавляються можливості модернізувати виробництво і збільшувати видобуток газу, а їх іноземні інвестори змушені розглядати варіанти виходу з українського ринку. Так, внаслідок збільшення ставки ренти за користування надрами для видобутку газу з 20 до 70% такі компанії, як «Полтавська нафтогазовидобувна компанія», «Карпатигаз», «Гео Альянс», «Куб-Газ» і «Бурисма», вже сьогодні постали перед загрозою закриття бізнесу. Внаслідок цього інвестиційне середовище стає більш нестабільним, а Україна втрачає ділову репутацію.

Ситуація з тарифами є ще більш складною. Останнім часом кишеня населення не тільки не наповнюється через зниження реальних заробітних плат, замороження зарплат і пенсій та зростання рівня безробіття, а й ще більше спустошується на фоні знецінення гривні, інфляції, введення додаткових податків і, нарешті, значного підвищення тарифів. Тільки у 2014 році зростання цін на газ і теплову енергію для кінцевих споживачів склало 56 і 40% відповідно.

У рамках зобов'язань перед МВФ з 1 квітня 2015 року Україна має підвищити роздрібну ціну на газ для домогосподарств в середньому на 285% (3600 грн/тис. куб. м і 7187 грн/тис. куб. м для 1-ї і 2-ї категорії споживання відповідно) і роздрібну ціну на теплову енергію для домогосподарств в середньому на 67% (625 грн/гКал). Спроможність населення сплачувати такі тарифи при зарплаті 2-4 тис. грн є дуже сумнівною. Це означає, що підвищується ймовірність накопичення боргів за комунальні послуги і знову недофінансування «Нафтогазу». Субсидії населенню у такому випадку можуть теж розглядатися як непряме фінансування компанії, однак невідомо, чи вистачить їх для покриття дефіциту компанії і з якого джерела можна профінансувати ці субсидії.

Україна підвищить ціну на газ для домогосподарств на 285%.

Незважаючи на критичну ситуацію з реформою «Нафтогазу», Україна пообіцяла МВФ припинити державне субсидювання компанії тільки до 2017 року і скоротити об'єднаний дефіцит сектору загальнодержавного управління та «Нафтогазу» з 10,3% ВВП у 2014 році до 7,4% ВВП у 2015 році та до 2,6 % ВВП до 2018 року. З огляду на ці терміни не варто очікувати на швидке реформування компанії.

В оновленому Порядку денному Асоціації Україна–ЄС, схваленому 16 березня 2015 року Радою асоціації Україна–ЄС, українська сторона також підтвердила намір дотримуватися своїх зобов'язань і перед ЄС в частині реструктуризації «Нафтогазу», зокрема схвалити закони щодо нового регулятора на ринку газу, електроенер-

гії та реструктуризацію державних компаній з урахуванням положень Третього енергетичного пакету.

На сьогодні відсутність прогресу щодо комплексного реформування «Нафтогазу» посилює нестабільність на енергетичному ринку України і призводить лише до втрат бізнесу та населення. Подальше затягування з вирішенням ключових проблем компанії загрожує руйнуванням газовидобувного комплексу і, як наслідок, втратою позицій у сфері енергетичної безпеки, спустошенням держбюджету та зниженням соціальних виплат.

Затримки з реформою «Нафтогазу» – загроза для енергетичної безпеки.

Політична конкуренція

Після надання фінансової допомоги від МВФ варто очікувати на переформатування українського уряду. Арсеній Яценюк має річний імунітет від відставки, проте в разі виходу з коаліції одного із її учасників Кабінет Міністрів може зазнати суттєвих кадрових ротацій. Петро Порошенко прагне посилити контроль над урядом, а окремі учасники коаліції зацікавлені в збільшенні своїх квот у державних органах влади. Формальними причинами для розпуску коаліції можуть стати невиконання коаліційної угоди та відсутність реформ. Тому сценарії розвитку внутрішньополітичних подій будуть залежати,

в першу чергу, від розвитку конфлікту на Донбасі та дій Прем'єр-міністра. У зв'язку з цим в політичних колах розглядається варіант синхронізації позачергових парламентських виборів із місцевими, які відбудуться в жовтні 2015 року.

Новостворена депутатська група Віталія Хоментинника «Відродження» має намір конкурувати з «Опозиційним блоком» за електоральну спадщину Партії регіонів (ПР) у південно-східних областях України. Ця депутатська група орієнтується на Ігоря Коломойського, який прагне максимально диверсифікувати свій політичний вплив у різних регіонах України.

Передумови переформатування уряду

Петру Порошенку вдалося забезпечити собі політичну стабільність як мінімум на найближчі три місяці. Маніпуляції та погрози Арсенія Яценюка щодо виходу «Народного фронту» із лав правлячої коаліції вже не будуть такими загрозливими для Президента та БПП. Питання

Порошенко забезпечив політичну стабільність на найближчий період.

макроекономічної підтримки від МВФ вирішено, гривня стабілізувалася, перемир'я на Донбасі хоч і хитке, але зберігається.

Тепер перед Президентом стоїть складна дилема: як посилити свій політичний вплив в уряді, не заваливши при цьому хитку «будівлю влади»?

Зниження рейтингів Арсенія Яценюка, відсутність реальних реформ і бажання інших партнерів

по коаліції збільшити кількість своїх представників у системі влади створює об'єктивні чинники для переформатування уряду. Відверта мілітаристська риторика Прем'єр-міністра дратує велику частину не лише політичного істеблшменту, але й населення. Президенту також не подобається, що голова уряду сконцентрував у своїх руках силові структури та доступ до фінансових каналів, намагається активно впливати на зовнішню політику. Проти Арсенія Яценюка на одному з центральних телеканалів розгорнулася інформаційна кампанія щодо неспроможності нинішнього уряду проводити реформи.

Внутрішньополітичні передумови для переформатування уряду сформовано

15 березня 2015 року відбувся з'їзд Радикальної партії Олега Ляшка, на якому порушувалися питання доцільності подальшого перебування цієї сили в коаліції. В результаті було вирішено, що якщо коаліційна угода і надалі не буде виконуватися, то партія вийде з коаліції. Подібні заяви читаються і в риторичі лідерки «Батьківщини» Юлії Тимошенко, яка в публічному просторі постійно критикує владу за відсутність реформи децентралізації. Проте найбільш проблемним питанням для коаліції стане питання особливого статусу Донбасу.

Цікавим є той факт, що видання «Блумберг» в одній із статей презентувало Наталію Ярьсько

як перспективного українського політика західному світу. Кандидатура Наталії Ярьсько оптимальна як і для Президента, так і для Заходу, якому потрібні гарантії прозорості використання коштів МВФ. Варто зазначити, що міністр фінансів активізувала кадрову політику – всіх заступників міністра замінено на вихідців з бізнесу. Очевидно, що одним із перших кроків посилення політичного впливу Президента в уряді може стати призначення першого заступника фракції БПП Ігоря Кононенка на посаду віце-прем'єр-міністра.

Не зрозуміло, як зіграє після можливого розпаду коаліції Арсеній Яценюк – піде у відставку чи буде виконувати обов'язки до формування нової коаліції. Проте в Президента залишається опція формування «технократичного уряду» без політиків. Саме такий формат функціонування аполітичного уряду буде найоптимальнішим в умовах кризи та війни.

Технократичний уряд – найкращий варіант врегулювання майбутньої урядової кризи в умовах війни.

Однак визначальним чинником, який буде впливати на стабільність уряду, є проблема урегулювання конфлікту на Донбасі. Подальша ескалація конфлікту та загроза, яку становить зовнішній ворог, можуть дещо пригальмувати конкуренцію за владу та ресурси.

Потенційні конкуренти «Опозиційного блоку»

Група «Відродження» складається з 22 мажоритарщиків, яку в основному складають вихідці з Одеської та Харківської областей, планує розвивати партійну структуру й осередки у всіх регіонах України. Найближчим часом в усіх місцевих радах, де є представники групи «Відродження», планується створення окремих депутатських груп, які будуть працювати над популяризацією проекту в регіонах. «Відродження» на місцевих і парламентських виборах буде грати на одному електоральному

полі з «Опозиційним блоком».

Політичну силу очолює давній соратник Віталія Хомутинніка, народний депутат і член цієї ж групи Віктор Остапчук. Цікаво, що політична партія «Відродження» була зареєстрована ще в 2004 році. Тоді її очолював колишній Генеральний директор «Укрзалізниці» Георгій Кирпа, який за таємничих обста-

Депутатська група «Відродження» – конкурент «Опозиційного блоку» за електорат півдня та сходу.

вин загинув після другого туру президентських виборів 2004 року. Варто зазначити, що партія в 2005 році мала власну парламентську фракцію та представництво в обласних та місцевих радах. В результаті місцевих виборів 2010 року в районних радах Харківської, Закарпатської, Запорізької, Чернівецької та Одеської областей були створені невеликі депутатські групи та фракції. В решті регіонів на рівні сільських та селищних рад також **Партія «Відродження» представлена у місцевих радах.** представлений незначний депутатський корпус.

Таким чином, цей проект досі зберігає агітаторську та партійну мережу, яка в основному складається із представників залізничних, автомобільних профспілок та об'єднань автоперевізників. Найближчим часом партія планує провести партійні з'їзди та конференції.

Прогнозується, що найбільшу підтримку група «Відродження» отримає у Харківській та Одеській областях, де партія в 2006, 2007 та 2012 роках набирала від 0,8 до 2% голосів.

В Харківській області по мажоритарних округах на дострокових перевиборах 2014 року було обрано співголів групи «Відродження» Віталія Хомутинніка, Валерія Писаренка та

номінального лідера партії Віктора Остапчука. Ще один співголова групи, Віктор Бондар, в 2007–2010 роках обіймав посаду голови Дніпропетровської ОДА. Саме в цей період в цього політика склалися тісні ділові та політичні стосунки із Ігорем Коломойським.

Одним із ключових регіонів для Ігоря Коломойського є Одеська область, де головою обласної адміністрації є Ігор Палиця. Одеська область представлена найбільшою кількістю впливових мажоритарщиків. Серед них – Віталій Барвіненко, Василь Гуляєв, Антон Кіссе та Леонід Клімов. Саме Леонід Клімов активно розбудовував осередки Партії регіонів на Одещині упродовж 2004–2007 років. Крім них, активну участь у партійній розбудові буде брати Євген Геллер (який крім бюджетного комітету очолював в Партії регіонів департамент партійного та фінансового контролю), Антон Яценко та Геннадій Бобов. За умов подальшої інституціоналізації до проекту може долучитися дезорієнтований актив КПУ, ПР та інші прихильники соціалістичних ідей.

Найкращі вихідні позиції майбутній проект буде мати в Одеській та Харківській областях.

Метою публікації є надання об'єктивної інформації про поточні політичні події в Україні та поглибленого аналізу головних тенденцій внутрішньополітичного життя в державі. Подібний аналіз допоможе розставити пріоритети у справі проведення реформ у різних сферах державної політики та оцінити якість державних рішень з точки зору їх впливу та послідовності. Окрема увага приділяється оцінці політичної конкуренції в Україні та здатності ключових політичних гравців реагувати на виклики часу.

© 2015 Міжнародний центр перспективних досліджень (МЦПД)
У разі цитування обов'язкове посилання на МЦПД

Автор ідеї: Віра Нанівська

Відповідальний за проект: Ярослав Ковальчук

Відповідальні за розділи:

«Державні рішення» — Ярослав Ковальчук

«Економічна ситуація» — Василь Поворозник

«Політична конкуренція» — Анатолій Октисюк

Колектив експертів МЦПД:

Ярослав Ковальчук, Василь Поворозник, Ангела Бочі, Анатолій Октисюк, Наталя Слободян, Олена Захарова, Володимир Притула, Василь Філіпчук